

Kuntasektorin arkkitehtuuriryhmä

Kuntasektorin käyttövaltuushallinnan viitearkkitehtuuri

Versio 1.0

Eteneminen

Helsinki 2013

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Taustaa	3
3	Eteneminen	5
3.1	Etenemisprosessi	5
3.2	Etenemisaikataulu	7

Johdanto

Tämä kuvaus on tarkoitettu käytettäväksi esimerkinomaisena etenemisen ohjeena mietittäessä käyttövaltuushallinnan toteuttamista kunnan toimintaympäristöön. Etenemisprosessin avulla voidaan hahmottaa ongelmakohdat, jotka liittyvät käyttövaltuushallinnan ratkaisun toteuttamiseen ja jatkuvaan hallintaan sekä ylläpitoon. Kunnan tulee omien lähtökohtien puitteissa toteuttaa käyttövaltuushallinta, ratkaista mitkä järjestelmät kuuluvat sen piiriin ja mihin kohderyhmiin se toteutetaan. Olennaisinta on tunnistaa kunnan koko toimintaympäristö käyttövaltuushallinnan näkökulmasta ja edetä siinä sopivin askelin. Koko käyttövaltuushallinnan toteuttaminen kerralla ei ole suositeltavaa.

2 Taustaa

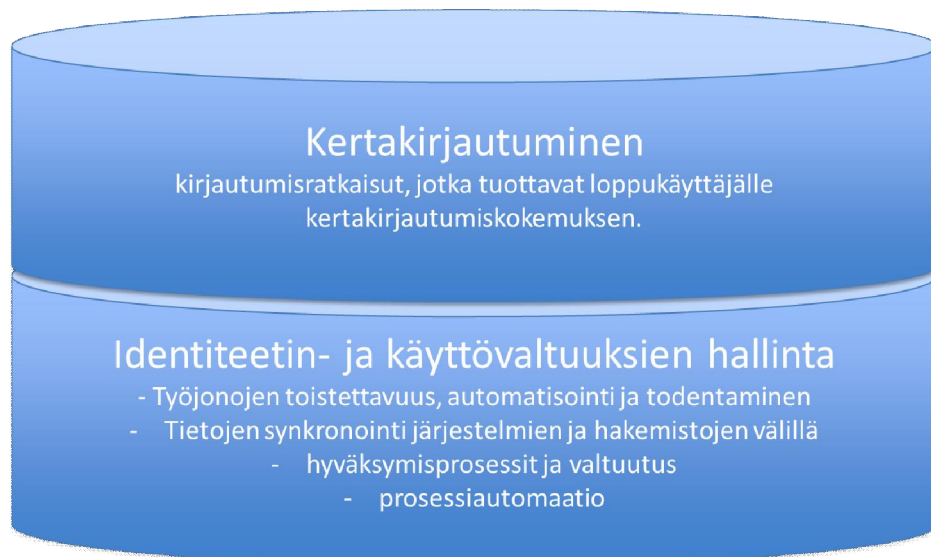
Käyttövaltuushallinta (IAM – Identity and Access Management)) voidaan osittaa karkeasti osiin (katso kuva alla), jotka ovat toteutettavissa vaiheittain:

Kertakirjautuminen

- Koko organisaation laajuinen kertakirjautumisen ratkaisu. joka kattaa kokonaan tai lähes kokonaan organisaation tietojärjestelmäpalvelut

Identiteetin ja käyttövaltuuksien hallinta

- Pääsyn-, käyttäjävaltuuksien sekä identiteettien hallinta

Kuva1: Käyttövaltuushallinnan osakokonaisuudet

Tarkemmin kokonaisuudessa on tunnistettavissa eri määrittelykerrokset - tuotepaketit, joita on kuvattu seuraavassa kuvassa, alla.

Kuva 2: Käyttövaltuushallinta tuotepaketit

KVH (IAM) hankkeen yhteydessä määritellään suuntaviivat yhteiselle päähakemistolle, johon tarjotaan liitosmahdollisuutta KVH käyttöönottoa suunnitteleville kunnille. Yhteinen hakemistorakenne ja nimeämiskäytännöt mahdollistavat palveluiden keskitetyn hallinnan ja jakelun laajalle käyttäjämäärälle. Hakemisto on otettavissa vaiheittain asiakkaiden käyttöön halutun laajuisena kokonaisuutena. Yhteisellä hakemistorakenteella on saatavissa merkittäviä kustannussäästöjä

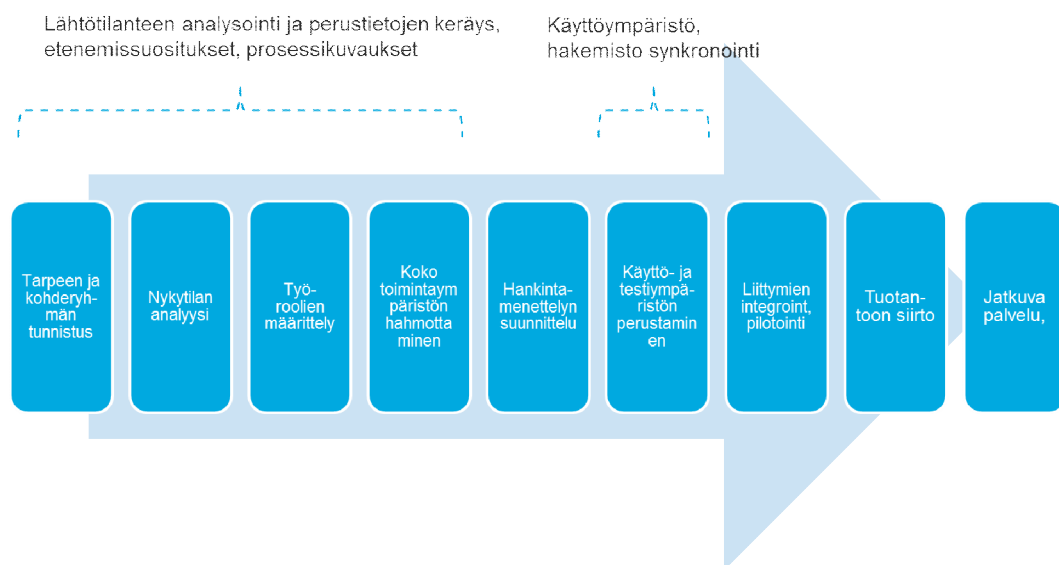
3 Eteneminen

Etenemisessä on ensin etenemisprosessi ja sitten karkea aikataulu, jossa etenemisprosessin mukaiset tehtävät on otettu huomioon.

3.1 Etenemisprosessi

Eteneminen kuvataan karkealla tasolla, koska etenemiseen vaikuttaa kunnan koko, kunnan tila ja kypsyystaso käyttövaltuushallinnan suhteen.

Etenemisen karkean tason prosessikuvaus kuvaa toiminnallisuuden tarkemmin, joka on tuotepakettien takana.

Kuva x: Etenemisen prosessi

Vaihe	Kuvaus	Tiedot/Tulos
Tarpeen ja kohderyhmän tunnistus	Kohteen ja kohderyhmän rajausta <ul style="list-style-type: none">Mille kohderyhmälle tai kohderyhmille käyttövaltuushallintaa ollaan tekemässä/rajaamassa. Esimerkiksi rajaudutaanko sisäisiin henkilöihin/koko henkilöstö, ulkoisiin henkilöi-	Kohde on rajattu Tavoitteet määritetty ja kuvattu

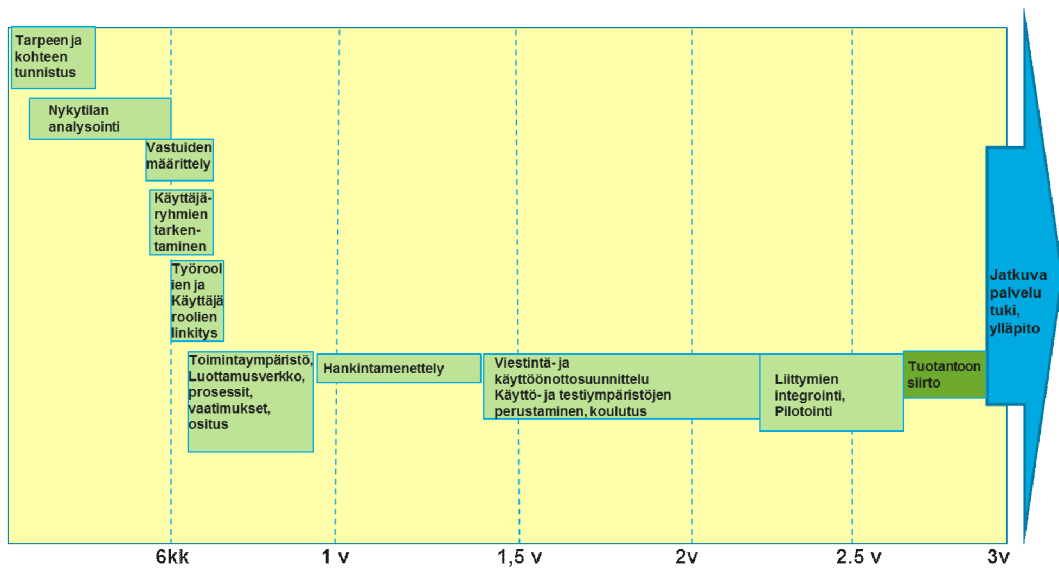
	<p>hin, luottamushenkilöihin ja heidän vahvaan tunnistamiseen, valittuun toimialaan, tunnettuihin laitteisiin, pääsynhallinta verkkoon</p> <p>Tavoitteet, joita voivat olla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poistot: on havaittu, että ympäristöön jaa tuntemattomia käyttäjiä roikkumaan. Tavoitteena on ylimääräisten henkilöiden ja heidän valtuuksien poisto hallitusti • Luonti: Uusien henkilöiden ja heidän valtuuksien luonti hallitusti ympäristöön • Luvitus: uusien henkilöiden luvitus ympäristöön (vrt. luonti), roolien muutokset, roolien valtuuksien muutokset helposti ja hallitusti ympäristöön • Delegointi: Oikeuksien/ vastuiden siirto toiselle henkilölle itsepalveluna • Auditointi: auditointiperiaatteet, tasalaatuista ja jäljitettävää lokiin kirjoitusta 	
Nykytilan analyysi	<p>Tehdään nykytila-analyysi rajoittuen edellä rajattuihin tavoitteisiin</p> <p>Varmistetaan edellytysten täyttyminen</p> <p>Tehdään gap-analyysi nykytilan ja tavoitteiden suhteen</p> <p>Arvioidaan kyvykkyys muutosten läpiviemiseksi ja tehdään alustava ehdotus etenemiseksi</p>	vaikutus (gap) - analyysitulokset etenemissuunnitelma ehdotus
Työroolien määrittely	Työroolien ja työrooliin liittyvien valtuuksien määrittely työroolien ja järjestelmien käyttäjäroolien linkitys	työrooli-käyttäjärooli matriisi
Koko toimintaympäristön hahmottaminen	<p>Toimintaympäristön kokonaiskuvan hahmottaminen</p> <p>Luottamusverkko, luottamusverkko-hierarkian määrittely</p> <p>Prosessien mallinnus tavoitteen mukaisen rajatun kokonaisuuden näkökulmasta</p> <p>Vaatimusten kartoitus ja kokoaminen mukaan lukien tarvittava ympäristö</p> <p>Kokonaisuuden ositus/ vaiheistus</p>	<p>Toimintaympäristön kokonaiskuva</p> <p>Luottamusverkko ja sen hierarkia määriteltä</p> <p>Prosessit mallinnettu</p> <p>Vaatimukset kirjattu</p> <p>Ositus/Vaiheistus kuvattu</p>
Hankintamenettelyn suunnittelu	Suunnitellaan ja päätetään miten hankitaan tavoitteen mukainen kokonaisuus eli miten eri osat vaiheistetaan omiin kokonaisuuksiin	Hankinta valmisteltu Kilpailutus tehty
Käyttö- ja testiympäristön perustaminen	Suunnitellaan ja laaditaan viestintä- ja käyttöönottosuunnitelmat	Viestintä- ja käyttöönottosuunnitelma

nen	Käyttö- ja testiympäristöjen perustaminen (lisenssit, laitteet, jne.) käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Hakemistorakenteiden määrittely	ma Käyttö- ja testiym- päristöt pystytetty Hakemistorakenne valmis
Liittymien integrointi, pilotointi	Liittymien integrointi tavoitteiden mukaisesti Ympäristön ja hankinnan osakokonaisuuden pilotointi Koulutukset	Koulutukset käynnissä Pilotointi suunniteltu ja käynnissä Tarvittavat liittymät integroitu
Tuotantoon siirto	Tuotantoon siirto käyttöönottosuunnitelman mukaisesti Tarvittavat koulutukset	Jatkokoulutukset käynnissä Tuotantoon siirto tehty
Jatkuva palvelu	Jatkuvan palvelun tuottaminen (sopimukset hankintamenettelyn aikana), tuki ja ylläpito	Sopimuksen mukainen: <ul style="list-style-type: none"> • Tuki toiminnassa • Ylläpito toiminnassa

3.2 Etenemisaikataulu

Etenemisaikataulussa on kuvattu keskimäärin kokemuksen perusteella etenemisprosessin mukainen etenemisaikataulu. Aikatauluun vaikuttaa suuresti kunnan koko, kunnan toimintaympäristö ja kunnan kypsyystaso/kyvykyys käyttövaltuushallinnan toteuttamiseksi sekä kohteen rajausta (ositus sopiviin palasiin). Aikataulu on vain suuntaa antava.

Etenemisaikataulussa on otettu huomioon käyttövaltuushallinnan kokonaisuus.

Kuva X: Etenemisaikataulu